

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Jura/LBSA/LAK/CME/UHE

Sagsnr.: 30029

Dok.nr.: 799544

Den 14. april 2015

Tale til Samråd A og B i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri onsdag den 15. april 2015, kl. 14 – 17.

[L 135 – Forslag til lov om ændring af landbrugsstøtteleven]

(Det talte ord gælder)

Spørgsmål A

”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor regeringen vil bruge flere penge på administration af fondene og dermed mindre på de formålsbestemte opgaver, udvikling m.v., ligesom ministeren bedes redegøre for, om ministeren mener, at administrationen af promilleafgiftsfondene ikke hidtil har været god nok. Endvidere bedes ministeren redegøre for, hvorfor regeringen vil lægge en ny kraftig politisk styring på prioriteringen af, hvad pengene i promilleafgiftsfondene skal anvendes til, når erhvervet hidtil har sikret at pengene har været anvendt til gode udviklingsopgaver, konkurrenceforbedring m.v. og derved har været med til at udvikle erhvervet igennem årene”.

Spørgsmål B

”Ministeren bedes med afsæt i ministerens udtalelser under 1. behandlingen, L 135 – svar på spørgsmål 6 og L 135 – bilag 8 redegøre for, hvordan såvel de økonomiske som administrative sammenhænge og samspillet er mellem de eksisterende promillefonde og Videncenter for Svineproduktion samt de eksisterende promillefonde og Fåreafgiftsfonden, herunder de nævnte sager som har givet anledning til kritik og disses sagers forløb.”

Svar:

- Tak for lejligheden til at uddybe de svar jeg har givet i forbindelse med 1-behandling af lovforslaget og i de skriftlige udvalgsspørgsmål. Efter ønske fra udvalget starter jeg med besvarelse af spørgsmål B.
- Jeg vil dog gerne indlede med at resumere formålet med lovændringen.
- For med lovforslaget sikrer vi, at fondene bliver stærkere, idet de nu får uafhængige formænd, bredere sammensatte bestyrelser, strategi og handlingsplaner – og herudover et nyt professionelt sekretariat.
- Det er et afgørende initiativ, fordi vi i fremtiden skal styrke synergien og sammenhængen til de mange udviklingsaktiviteter, der er forankret i Fødevareministeriet. På den måde sikrer vi bedst en samlet og om-

kostningseffektiv udviklingsindsats for erhverv og samfund omkring vækst, miljø og dyrevelfærd.

- Det skal dog også være sagt, at fondene gennem tiden har finansieret mange gode og fremsynede projekter.
- Og jeg synes, at det er både positivt og forståeligt at langt hovedparten af midlerne gives til institutioner, der er i tæt kontakt med landbrugets organisationer, hvis dette er den mest effektive anvendelse af pengene.
- Men lad os samtidig huske på, at fondene årligt fordele en kvart milliard af skatteborgernes penge. Vi har en særlig forpligtelse til at sikre, at de penge fortsat gør størst mulig nytte for erhvervet og for samfundet.

Besvarelse af spørgsmål B

- Jævnfør min besvarelse af udvalgsspørgsmål 6 vil jeg gerne gentage: Under 1. behandlingen blev der stillet spørgsmål til størrelsen af udgifterne til sekretariatsbetjening af fondene. I den forbindelse nævnte jeg, at der pågår en revisionsundersøgelse af de tilskud, som Videncenter for Svineproduktion (VSP) har fået udbetalt fra både fondene og landdistriktsprogrammet, idet en række af disse sager har vist sig at indeholde uregelmæssigheder. Endvidere henviste jeg til Fåreaftgiftsfonden, der har måttet kræve tilskud tilbage fra tilskudsmodtagere, fordi fonden har bevilget tilskud uden at respektere grundlæggende habilitetsregler,

og fordi en række tilskud blev udbetalt på et forkert grundlag.

- Disse sager er, som Landbrug og Fødevarer også bemærker, ikke udelukkende knyttet til promillefondenes aktiviteter, men illustrerer de problemer, der kan opstå i forbindelse med administrationen af udviklingsprojekterne.
- Som bekendt ledes alle landbrugets fonde – såvel promillefonde som produktionsafgiftsfonde af selvstændige bestyrelser, som har ansvaret for tilrettelæggelsen af arbejdet.
- De årlige bevillinger offentliggøres i fondenes regnskaber, og det fremgår heraf, at Promilleafgiftsfonden for landbrug årligt bevilger midler til de enkelte produktionsafgiftsfonde, herunder til Svineafgiftsfonden og Fåreafgiftsfonden. Svineafgiftsfondens bevillinger til Videncenter for Svineproduktion fremgår ligeledes af de årlige regnskaber.
- Produktionsafgiftsfundene indsender ansøgninger til behandling i promilleafgiftsfondens bestyrelse på lige fod med øvrige ansøgere.
- Jeg kan oplyse, at Promilleafgiftsfonden for landbrug i 2013 bevilgede godt 56 mio. kr. til projekter i Svineafgiftsfonden, og at Svineafgiftsfonden bevilgede godt 41 mio. kr. til Videncenter for Svineproduktion. Jeg kan ligeledes oplyse, at promilleafgiftsfonden bevilgede godt 500.000 kr. til Fåreafgiftsfonden.

- Jeg vil gerne uddybe mine bemærkninger under 1. behandling om revisionsundersøgelsen, af de tilskud, som Videncenter for Svineproduktion har fået udbetalt fra både fondene og landdistriktsprogrammet, og hvor sagerne har vist sig at indeholde uregelmæssigheder.
- Jeg kan i den forbindelse oplyse, at er blevet afholdt væsentlige udgifter i projekter, som ikke var berettiget til støtte.
- Alt i alt er der 13 projekter i søgelyset med en samlet støttebeløb på ca. 70 mio. kr. Heraf der EU-medfinansiering på godt halvdelen, nemlig i alt 35,9 mio. kr. Disse 13 projekter er også finansieret med næsten 34 mio. kr. i nationale midler fra Promilleafgiftsfonden for landbrug og fra Svineafgiftsfonden.
- Sagerne afgøres i første omgang af NaturErhvervstyrelsen, som desuden rejser tilbagebetalingskrav for så vidt angår EU midlerne. Landbrugets fonde træffer derefter afgørelse samt rejser tilbagebetalingskrav for den fondsfinansierede, nationale del af midlerne.
- NaturErhvervstyrelsen har foreløbig truffet afgørelse i 4 ud af de 13 sager, og har rejst et tilbagebetalingskrav. Svineafgiftsfonden har også foreløbigt truffet afgørelse i de fire sager, hvor Videncenter for Svineproduktion skal betale midler tilbage til fonden. Promilleafgiftsfondens andel skal herefter tilbagebetales af Svineafgiftsfonden.

- Jeg har også henvist til Fåreafgiftsfonden, hvor der er konstateret uregelmæssigheder i en række sager med manglende overholdelse af forvaltningsretlige regler. Disse sager omfatter ikke tilskud fra EU, men vedrører udelukkende nationale midler fra landbrugets fondene. De uretmæssige tilskud er tilbagebetalt af tilskudsmodtager til Fåreafgiftsfonden.
- En del af tilskuddet var bevilget af Promilleafgiftsfonden for landbrug. Fåreafgiftsfonden har derfor tilbagebetalt promilleafgiftsfondens andel.
- Sammenfattende kan jeg sige, at det er tilskudsmodtagers ansvar at opfylde de tilskudsbetingelser, som fondene har stillet.
- Og at det er bestyrelsens ansvar, at følge op på konstaterede fejl og mangler, herunder fremadrettet at stramme op på administrationen og tilskudsbetingelser, såfremt det er nødvendigt.
- I de sager vi taler om her, har tilskudsbetingelserne ikke været opfyldt og fondenes bestyrelser har efter gældende regler resolut fulgt op på uregelmæssighederne og stillet krav om tilbagebetaling, hvilket er tilfredsstillende.
- Derfor har jeg har også fortsat tillid til, at fondenes bestyrelser vil varetage det ansvar, de har fået betroet.

- Når det er sagt, vil jeg også sige, at det er vigtigt for mig, at sekretariatsbetjeningen fremover placeres i en offentlig styrelse, så der ikke kan rejses nogen tvivl om, at der er klar adskillelse mellem sekretariat og tilskudsmodtager.
- Og det er vigtigt for mig, at vi får etableret et sekretariat, som har den nødvendige manpower til at hjælpe bestyrelserne med at levere en effektiv og god administration.
- **Tak for ordet**

- **Besvarelse af spørgsmål A**

Det overordnede formål med loven er at skabe rammerne for, at fondene også fremover løfter de samfundsmæssige udfordringer og understøtter en bæredygtig udvikling af erhvervet, så dansk landbrug sikres en fortsat global topplacering på et bæredygtigt grundlag.

- Alle lovforslagets elementer – ministerudpegning af formanden, inddragelse af Dyrenes Beskyttelse og Danmarks Naturfredningsforening i kredsen af udtaleberettigede organisationer, kravet om udarbejdelse af strategi og handlingsplaner samt endelig flytning af sekretariatet – understøtter denne fremtidssikring.
- Lovforslaget ligger i øvrigt i naturlig forlængelse af Natur- og Landbrugskommissionens rapport fra april 2013, som anbefaler en modernisering af Landbrugets Fonde.
- Nogle mener, at jeg går for langt i forhold til Natur- og Landbrugskommissionens anbefaling, når jeg foreslår at flytte sekretariatsbetjeningen.
- Andre mener jeg burde være gået videre, og for eksempel have styrket den offentlige kontrol af produktionsafgiftsfondene.
- Jeg mener, at vi med dette lovforslag rammer en god balance, der respekterer, at midlerne i produktionsaf-

giftsfondene opkræves hos landmændene i modsætning til promilleafgiftsfondene og fonden for økologisk jordbrug, der administrerer offentlige midler, finansieret af Fødevareministeriets finanslovsbevilling.

- For jeg vil gerne gentage her, at de tre fonde hvert år tilsammen fordeler en kvart mia. kr. af skatteborgernes penge. Derfor vil jeg gerne sikre bestyrelserne de bedst mulige arbejdsvilkår, herunder en god og driftssikker sekretariatsbetjening fra et professionelt sekretariat.
- Jeg vil gerne anerkende, at erhvervet i mange år har gjort en god indsats med at få fondsmidlerne ud og arbejde og skabe udvikling, men vi skal sikre et endnu bedre samspil mellem indsatserne.

- Derfor har jeg foreslået, at der skal udarbejdes strategier og handlingsplaner, som fremover skal fungere som dynamiske og fleksible instrumenter for fondsadministrationen.
- Bestyrelserne skal identificere hovedudfordringer og særlige indsatsområder i fondenes strategier, så både hensyn til erhvervets langsigtede konkurrenceforhold og indtjening samt hensyn til klima, natur og miljø samt dyrevelfærd tænkes sammen og ses i en helhed.

- Samtidig tilvejebringer strategien grundlaget for en bedre samordning med Fødevareministeriets aktiviteter, så der sikres størst mulig effekt af pengene.
- Fondenes strategier udmøntes i årlige handlingsplaner, som danner grundlag for indkaldelse af ansøgninger.
- Fødevareministeren godkender bestyrelsernes forslag til strategi og handlingsplaner.
- Dette forudsætter en løbende dialog med fondsbestyrelserne om de erhvervs- og fødevarerelaterede udfordringer. I den forbindelse skal der være plads til en løbende tilpasning – også når der skal løses akut opståede problemer og findes løsninger på nye udfordringer.
- Når strategien er på plads, er det op til de uafhængige bestyrelser at udvælge de bedste projekter. Ministeren skal ikke blande sig i bestyrelsernes prioritering af de enkelte projekter.
- Det er vigtigt at holde fast i, at tilrettelæggelsen af tilskudsadministrationen fortsat ligger hos fondsbestyrelserne.
- *****
- Forslaget om at samle sekretariatsbetjeningen af de tre fonde under NaturErhvervstyrelsens tag er en integreret del af det samlede lovforslag.

- Styrelsen administrerer i forvejen landdistriktsprogrammet og det grønne udviklings- og demonstrationsprogram (GUDP), og der vil være gode synergier i at lægge sekretariatsbetjeningen samme sted.
- Sekretariatsbetjeningen af produktionsafgiftsfondene forbliver som bekendt hos erhvervet. Det er således op til bestyrelser og sekretariater at etablere det daglige samarbejde, hvor vi med lovforslaget har lagt de overordnede rammer.
- Der er afsat op til 3 pct. af fondsmidlerne eller ca. 7,5 mio. kr. om året til at dække NaturErhvervstyrelsens omkostninger.

- Jeg er stolt af, at den danske fødevareklynge er én af verdens stærkeste, og det skal den blive ved med at være. Det skal vi understøtte og videreudvikle.
- Samtidig ved vi, at erhvervet har mange store udfordringer, der skal løses.
- Her er ny viden, nye løsninger og forretningsmodeller afgørende for succes, og landbrugets fonde skal også fremover være centrale spillere, når disse løsninger skal findes.
- Tak for ordet.
